

שתי דרכים בעלות אופי לאומי באמנות מודרנית

פנחס שער ומשה קסטל במוזיאון הצייר משה קסטל, מעלה אדומים

משה קסטל (1909-1991) ופנחס שער (1923-1996) הינם אמנים בעלי כישרון אדיר, שיצירתיהם מתאפיינות בשפה ציורית ייחודית, המשלבת באופן פואטי בין זיכרונות הילדות, שרבים מהם קשורים לעלילות יהודיות, התנ"ך והמקרא, לבין תחייתו של העם היהודי בארץ-ישראל. תערוכה שמציגה את עבודותיהם מבליטה את המקוריות והערך של האמנות שהתפתחה מחיזוק השורשים הלאומיים, ויש בכך מסר לאומי וחינוכי ראשון במעלה.

פנחס שער היה אמן דגול על גבול הגאונות עם קול אמנותי מאוד ייחודי, לא רק בפרספקטיבה ישראלית, אלא במבט כלל-עולמי. מעטים זוכרים אותו היום, כי תערוכת יחיד הגדולה האחרונה שלו בארץ התקיימה במוזיאון תל-אביב לאמנות בשנת 1961. היום בפתחת תערוכה זו, כשאנו מציינים מאה שנה ליום הולדתו,

תערוכה זו מחזירה לתודעה את אחד האמנים המקוריים, המבריקים והייחודיים ביותר שפעלו בארצנו אי פעם. חתן פרס נובל אלי ויזל כתב במבוא לקטלוג תערוכתו של שער "שלח את עמי" שהתקיימה במוזיאון היהודי בניו-יורק בשנת 1975 (וכאן מתחיל המפגש בין שני ענקי אמנות. שער וקסטל). "הוא היה אמן אמיתי, שיועד להביע על הבד את חלומותיו, וגם יודע לגרום לאחרים לחלום. ציוריו מזכירים את הבקרים מלאי השמש של ילדות יהודית בירושלים".

אולם, ילדותו של פנחס שער עברה רחוק מאוד מירושלים, אליה הגיע רק בהיותו בן 26, ובימיו הצעירים חווה בגטו לודג' סבל כל ניתן לתיאור. תוך שימוש באמנותו הצליח פנחס שער להתגבר על סיפור חייו הטראגי ולהשאיר אחריו יצירות אמנות מדהימות, מלאי שמחה, חדה ותקווה, ואף הטביע את חותמו על שורה של אמנים,

ביניהם נפתלי בזס, שמואל בונה וליאו רוט. שילוב ייחודי ויוצא דופן בין המורשת היהודית והחיידושים הקוביסטיים מבסס את מעמדו של שער כאמן מקורי בנוף האמנותי הישראלי והמערבי של תקופתו. חיפוש דרכו של פנחס שער היה מקביל לזה של משה קסטל, שגם הוא שילב בין המורשת היהודית, מחד, לסגנונות מודרניסטיים באמנות, מאידך.

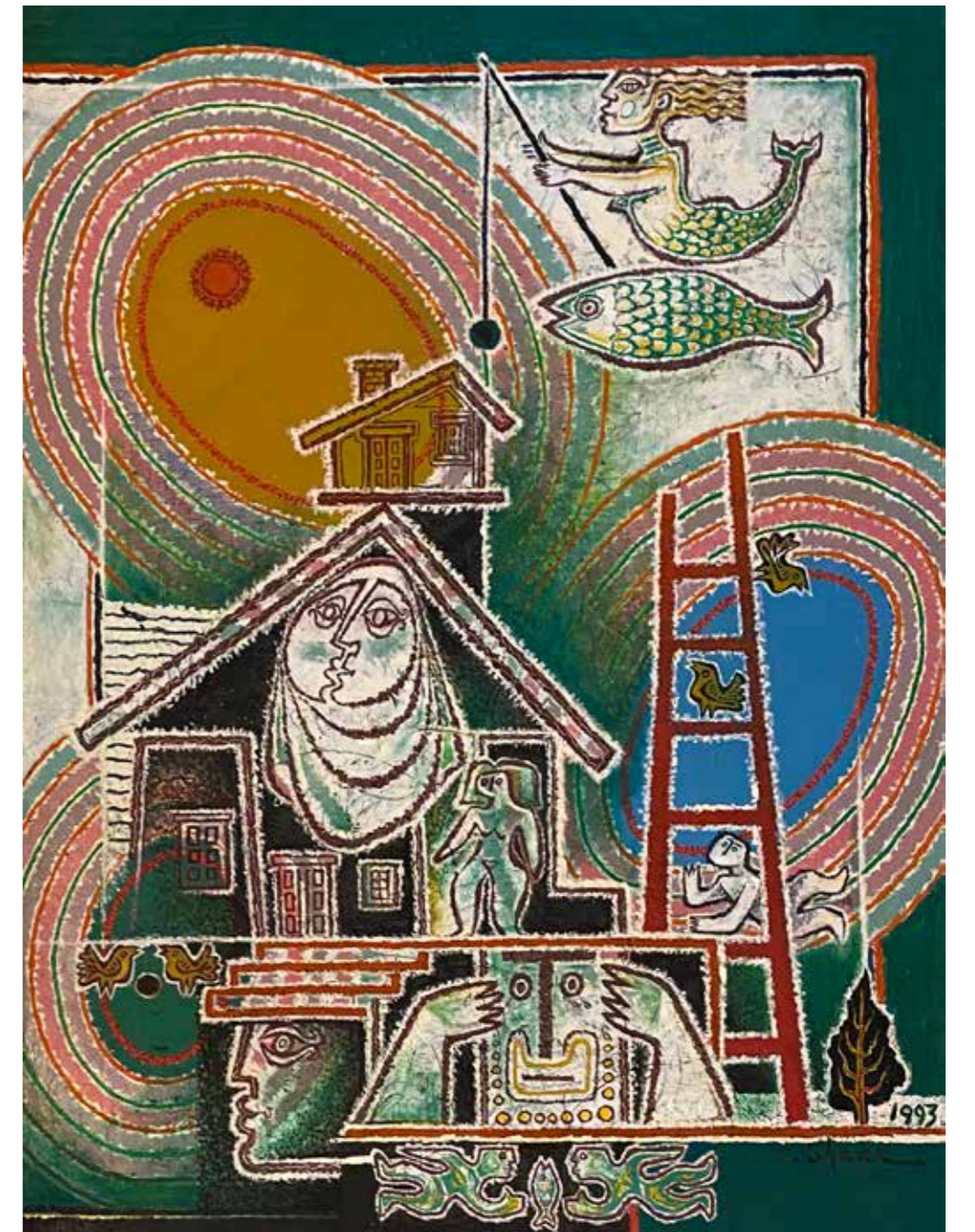
הביוגרפיה האמנותית של פנחס שער היתה דומה במובנים רבים לזו של קסטל, ותערוכות היחיד של שניהם התקיימו פעמים רבות בערים המרכזיות במערב אירופה, במיוחד בצרפת, בלגיה ובשווייץ. בשנת 1968 ראה אור בשפה הצרפתית אלבום תמונות גדול, שהוקדש כולו ליצירותיו של פנחס שער: באותה שנה ממש ראה אור בשווייץ בצרפתית ובאנגלית אלבום התמונות המקיף הראשון של משה קסטל. במוזיאון היהודי של ניו-יורק שמורות מספר יצירותיו של משה קסטל: שם, כאמור, התקיימה לפני כמעט חצי מאה תערוכת יחיד של פנחס שער. לכבוד לנו לארח את תערוכתו של האמן הדגול אצלנו, בלב הארץ, במוזיאון הצייר משה קסטל במעלה אדומים.

הנני מודה ליד ימיני, יוצר המוזיאון, ד"ר אלק ד' אפשטיין, לאלמנתו של הצייר, גבי אלישבע שער כספי, למר זהר ברנרד כהן ולמר עומרי דובוסק כהן, שמטפלים במסירות בעזבונו האמנותי של אמן נפלא זה ועל עבודתם המשותפת בארגון התערוכה. אין לי ספק שכל מי שאמנות יקרה ללבו, ואמנות יהודית בפרט, יבקר בה שוב ושוב וימצא ביצירות הללו, כמו גם בתצוגת הקבע המחודשת של המוזיאון שלנו, מקור השראה, פריחה ושגשוג יצירתי ורוחני לשנים רבות קדימה.

אוצר: ד"ר אלק ד' אפשטיין

Pinchas Shaar - Jonah the Prophet, 1973 (73x54 cm)

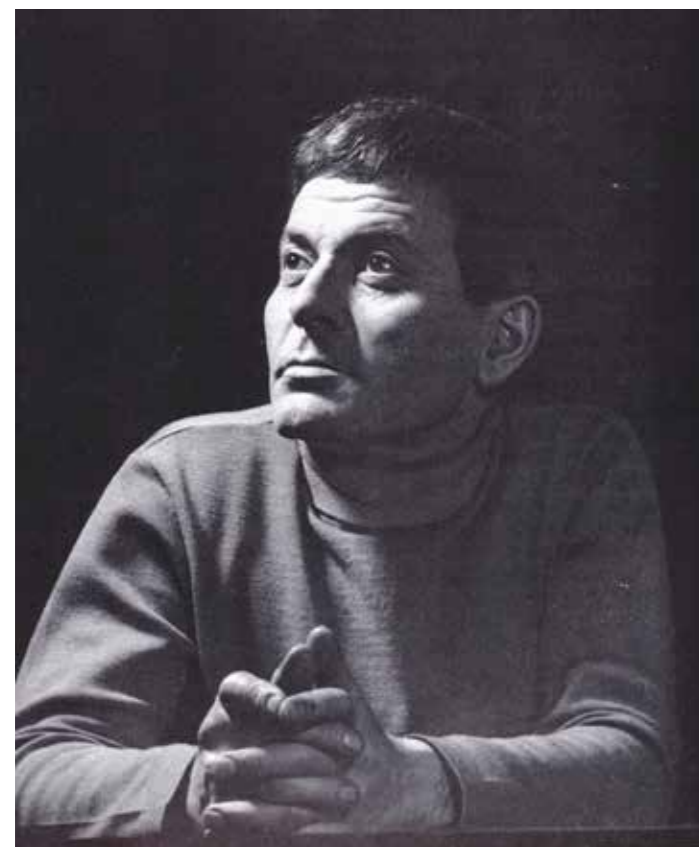
Pinchas Shaar - The Land of the Bible, 1993 (117x86 cm)

At the Crossroads of the Jewish and the Universal in Modern Art

Pinchas Shaar and Moshe Castel at The Moshe Castel Museum of Art in Ma'ale Adumin

Moshe Castel (1909-1991) and Pinchas Shaar (1923-1996) were two immensely talented artists, whose works are characterized by a unique pictorial language that poetically combines childhood memories, many of which revolve around Jewish plots, the Tanakh, and Hebrew scripture; and the revival of the Jewish people in the Land of Israel. An exhibition presenting their works underscores the originality and value of the art that has developed from the strengthening of the national roots. Thus, it bears a powerful national and educational message.

Pinchas Shaar was an outstanding artist, verging on genius, with a highly distinct artistic voice - not just in the Israeli context, but in a global perspective. He is remembered by few today, since his last large solo exhibition in Israel was held at the Tel Aviv Museum of Art in 1961. As we open this exhibition today, on the 100th anniversary of Shaar's birth, we wish to restore to the public consciousness one of the most original, brilliant, and unique artists that our Land has ever seen. Nobel Prize winner Elie Wiesel wrote in his introduction to the catalogue of Shaar's exhibition *Let My People Go*, which was held at the Jewish Museum in New York in 1975 (and here begins the meeting of the two artistic giants, Shaar and Castel): "He is a true artist, one who knows how to dream and how to make others dream. We are moved by his lyricism, his sense of the ridiculous makes us smile.

Pinchas Shaar, 1968

His paintings evoke the sun-filled mornings of a Jewish childhood over there, in Jerusalem."

In reality, however, Pinchas Shaar's childhood passed very far from Jerusalem, which he would reach only at the age of twenty-six. As a youth, he endured indescribable suffering in the Łódź Ghetto. Through his art, Pinchas Shaar was able to transcend his tragic life story and leave behind a legacy of amazing artworks, brimming with joy, happiness, and hope. He also influenced numerous other artists, such as Naftali Bezem, Shmuel Bonneh, and Leo Roth. Thanks to his unique and extraordinary combination of Jewish tradition and the innovations of Cubism, Shaar secured the status of an original artist in the contemporary Israeli and Western landscape. Pinchas Shaar's artistic quest unfolded in parallel to that of Moshe Castel, who likewise combined the legacy of Judaism and Modernist styles in his art.

Pinchas Shaar's artistic biography is similar in many respects to that of Castel, and both men have been the subject of numerous solo exhibitions in the central cities of Western Europe, particularly in France, Belgium, and Switzerland. In 1968, a large picture album dedicated to Shaar's works came out in French; that same year saw the publication of the first comprehensive album of Castel's works (a bilingual French-English edition, published in Switzerland). Several works by Moshe Castel are held at the Jewish Museum in New York - the site of the aforementioned solo exhibition of Pinchas Shaar, which took place almost a half-century ago. We are now privileged to host an exhibition of this outstanding artist here, in the heart of the Land of Israel, at the Moshe Castel Museum of Art in Ma'ale Adumin.

I would like to thank my right-hand man, the Museum curator Dr. Alek D. Epstein; the artist's widow, Ms. Elisheva Shaar Caspi; Mr. Zohar Bernard Cohen, and Mr. Omri Dubosc Cohen, for their dedication to the artistic legacy of this wonderful painter and their collaboration on organizing this exhibition. I have no doubt that all those who care about art in general, and Jewish art in particular, will visit it repeatedly, finding in these artworks, and in the renewed permanent exhibition of our Museum, a source of inspiration, prosperity, and creative and spiritual growth for many years to come.

Curator: Alek D. Epstein

Pinchas Shaar - The Family (150x121 cm)